

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Τηλ. επικ.: 213 130 7633
213 130 7621
.....213 130 7628
Email koinovouleftikos@justice.gov.gr

Αθήνα, 23 - 01 - 2023
Αρ. Πρωτ.: 280/2022

Προς:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:

1. Υπουργό Υγείας
2. Υπουργό Εργασίας
& Κοινωνικών Υποθέσεων
3. Υφυπουργό Πρόνοιας
& Κοινωνικής Αλληλεγγύης
4. Βουλευτή: κ. Ν. Κακλαμάνη
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 905/17-11-2022

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 905/17-11-2022 Ερώτησης που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Ν. Κακλαμάνης, με θέμα «Εγκαταλελειμμένα παιδιά στα Παιδιατρικά Νοσοκομεία», σας γνωρίζουμε –κατά λόγο αρμοδιότητας- τα ακόλουθα:

Οι φορείς του Υπουργείου Δικαιοσύνης, (ΥΔ), στις αρμοδιότητες των οποίων υπάγεται μεταξύ άλλων και η προστασία των ανηλίκων είναι:

- οι Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής (ν. 378/1976 ΦΕΚ Α' 171, π.δ. 49/1979 ΦΕΚ Α' 11, ν. 1941/1991 ΦΕΚ Α' 41, π.δ. 195/2006 ΦΕΚ Α' 199, π.δ. 96/2017 (ΦΕΚ Α' 136) και π.δ. 6/2021 (ΦΕΚ Α' 7)
- οι Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων (α.ν. 2724/1940 ΦΕΚ Α' 449, ν. 2298/1995 ΦΕΚ Α' 62 όπως τροποποιήθηκε με το αρ. 11 του ν. 3860/2010 ΦΕΚ Α' 111 και ν. 4109/2013 ΦΕΚ Α' 16), ως ισχύουν
- τα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων θυμάτων – «Σπίτια του Παιδιού», προκειμένου τα θύματα εγκληματικών πράξεων να προστατεύονται κατάλληλα για να συμμετέχουν στις ποινικές διαδικασίες.

Ειδικότερα:

➤ Οι Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής (ΥΕΑ & ΚΑ) είναι περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΔ που λειτουργούν στην έδρα κάθε Πρωτοδικείου. Αποτελούν τον κύριο φορέα εξωιδρυματικής μεταχείρισης ανηλίκων που βρίσκονται σε σοβαρό κίνδυνο να γίνουν δράστες αξιόποινων πράξεων ή έχουν ήδη εμπλακεί με τον ποινικό νόμο και έχουν ως κύρια αποστολή την εξατομικευμένη παρέμβαση και υποστήριξη τους με απώτερο στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση της ανήλικης παραβατικότητας. Στο πλαίσιο αυτό παρέχουν υποστήριξη στους ανήλικους, ηλικίας 8 έως 18 ετών, μέσω προληπτικών παρεμβάσεων αλλά κυρίως μέσω της υλοποίησης των αναμορφωτικών μέτρων που προβλέπει η σχετική νομοθεσία (αρ. 122 Ποινικού Κώδικα Α' 95/2019), ως ισχύει.

➤ Οι Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων (εφεξής ΕΠΑ) αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ν.π.δ.δ.), ευρισκόμενα υπό την εποπτεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με σκοπό την ενεργό συμβολή στην πρόληψη της θυματοποίησης και της εγκληματικότητας των ανηλίκων που παρουσιάζουν παραβατική συμπεριφορά ή που βρίσκονται σε κίνδυνο θυματοποίησης. Για το σκοπό αυτό παρέχουν υλική, κοινωνική και ψυχολογική στήριξη στους ανηλίκους και τις οικογένειές τους, επαγγελματική κατάρτιση, εκπαίδευση, πολιτιστική καλλιέργεια, ψυχαγωγία και στέγη. Επίσης, μπορούν να διοργανώνουν επιστημονικές ημερίδες και συνέδρια και να συμμετέχουν σε έρευνες ή προγράμματα για την αντιμετώπιση θυματοποίησης και εγκληματικότητας ανηλίκων. Έχουν συσταθεί συνολικά 18 δομές ωστόσο πολλές εξ αυτών δεν λειτουργούν εξαιτίας της υποστελέχωσης και της υποβάθμισης που υπάρχει από τα προηγούμενα χρόνια. Στέγες φιλοξενίας με δυνατότητα διαμονής των ανηλίκων λειτουργούν σήμερα οι ΕΠΑ Αθήνας, Πειραιά και Ηρακλείου Κρήτης επισημαίνοντας τον πρότυπο τρόπο λειτουργίας αυτής του Πειραιά που την καθιστά παράδειγμα σύγχρονης δομής. Περαιτέρω, δομές ημερήσιας φροντίδας λειτουργούν οι ΕΠΑ Θεσσαλονίκης και Λάρισας (με έδρα την Καρδίτσα).

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, έχοντας διαπιστώσει αδυναμίες και ανεπάρκειες στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, προωθεί τον εκσυγχρονισμό των συγκεκριμένων νπδδ, σύμφωνα με τις μεθόδους και τα πρότυπα σύγχρονων ευρωπαϊκών χωρών, προκειμένου οι Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων να λειτουργούν με γνώμονα την ολόπλευρη στήριξη της προσωπικότητας των ανηλίκων, την υγιή ψυχική και πνευματική ανάπτυξή τους και την ομαλή ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία. Για το λόγο αυτό άλλωστε, συγκροτήθηκε με την αριθ.20206/05-06-2020 Απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης (ΑΔΑ: ΨΨ6ΝΩ-ΖΙ7 και ΑΔΑ: 64Ζ4Ω-ΞΨ7), σχετική επιτροπή, αντικείμενο της οποίας αποτέλεσε η εισήγηση θεσμικών αλλαγών απαραίτητων για την αναβάθμιση της λειτουργίας των δομών αυτών. Με γνώμονα το πόρισμα που η ως άνω Επιτροπή υπέβαλε και με δεδομένη την πρόθεση του Υπουργείου για διαρκή επικαιροποίηση της εθνικής νομοθεσίας επί των δικαιωμάτων του παιδιού και εν γένει των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εξετάστηκε ενδελεχώς η οργανωτική λειτουργία και αναγκαιότητα όλων των θεσμών που αφορούν ή σχετίζονται με θέματα θυματοποίησης και παραβατικότητας ανηλίκων. Στη συνέχεια καταρτίστηκε το σχέδιο δράσης του Υπουργείου Δικαιοσύνης στο οποίο έχει ενταχθεί η ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας (κατά τον παρόντα χρόνο βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη) που αφορά στην αναδιάρθρωση, αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου λειτουργίας των Εταιριών Προστασίας Ανηλίκων (ΕΠΑ), των Σπιτιών του Παιδιού και των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής του Υπουργείου Δικαιοσύνης, προκειμένου να μπορέσουν να επιτελέσουν το ρόλο για τον οποίο έχουν συσταθεί, που συνίσταται στην κατάλληλη υποστήριξη των εισαγγελικών και δικαστικών αρχών, σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό καθεστώς, με γνώμονα την αποτελεσματικότητα και την απρόσκοπτη προώθηση του έργου τους στα ζητήματα προστασίας των ανηλίκων.

Το εν λόγω σχέδιο νόμου έχει προγραμματιστεί από το Υπουργείο μας να κατατεθεί πολύ σύντομα ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας προς ψήφιση. Στόχος της νέας αυτής νομοθετικής πρωτοβουλίας είναι η διακριτική και αποτελεσματική προστασία των ανηλίκων και η παροχή της κατάλληλης αντιμετώπισης και των αναγκαίων παρεμβάσεων, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους ανήλικους να ανακάμψουν από τις αρνητικές επιπτώσεις των επώδυνων βιωμάτων τους και να ενταχθούν στην κοινωνία. Βούληση είναι να δοθεί στα ανήλικα παιδιά και στους εφήβους, που έχουν βιώσει ακραίες τραυματικές εμπειρίες εγκατάλειψης, παραμέλησης ή/και κακοποίησης στην παιδική ηλικία, μια δεύτερη ευκαιρία, η οποία θα λειτουργήσει διορθωτικά και θεραπευτικά δίνοντάς τους τη δυνατότητα επούλωσης των ψυχικών τραυμάτων τους.

Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στα παιδιά και στους εφήβους που κρίνεται αναγκαία η απομάκρυνσή τους από το οικογενειακό περιβάλλον λόγω παραμέλησης ή και κακοποίησης τους. Η εναλλακτική λύση της παραμονής των παιδιών σε ίδρυμα αποδεικνύεται ακατάλληλη, αφού και τα ερευνητικά δεδομένα καταδεικνύουν ότι η μακρόχρονη παραμονή των παιδιών σε ιδρύματα κλειστής περίθαλψης (περισσότερο από έξι μήνες), έχει σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της ανάπτυξης τους. Οι επιπτώσεις είναι εμφανείς στην συναισθηματική, κοινωνική και γνωστική ανάπτυξή τους, μάλιστα οι επιπτώσεις αυτές είναι μακροχρόνιες, διαρκούν δηλ. πολλά χρόνια μετά την απομάκρυνση των παιδιών από το ίδρυμα.

Προκειμένου να αποφευχθούν λοιπόν, οι μακροχρόνιες αρνητικές επιπτώσεις της παραμονής των παιδιών σε ίδρυμα, βασικός στόχος είναι η παροχή της αναγκαίας κοινωνικο-συναισθηματικής στήριξης στους γονείς, ώστε να είναι σε θέση να ανταπεξέλθουν στο γονεϊκό τους ρόλο και να αναλάβουν την φροντίδα των παιδιών τους.

Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δοθεί στην αντιμετώπιση των ανηλίκων παραβατών, ώστε να επανενταχθούν πλήρως στην κοινωνία. Είναι πλέον τεκμηριωμένο ερευνητικά ότι οι πρώιμες αρνητικές εμπειρίες, όπως η ασυνεπής και μη ευαίσθητη μητρική φροντίδα, η εγκατάλειψη, η παραμέληση και η κακοποίηση συχνά οδηγούν σε παραβατικότητα και σε αντικοινωνική συμπεριφορά. Η αντιμετώπιση και η κοινωνική επανένταξη των ανηλίκων παραβατών αποτελεί κοινωνική πρόκληση και υποχρέωση της κοινωνίας. Η κατάλληλη αντιμετώπιση με εξειδικευμένο προσωπικό που θα αναλάβει το ρόλο του επαρκούς γονέα και του ικανού θεραπευτή θα δώσει τη δυνατότητα στους ανήλικους παραβάτες να αισθανθούν συναισθηματικά ασφαλείς και να ενταχθούν κοινωνικά. Επιπλέον, στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών για την αναβάθμιση των Υπηρεσιών Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής υλοποιείται έργο με τίτλο: «Αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται από τις δομές που λειτουργούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης» που χρηματοδοτείται από πόρους του ΕΣΠΑ και τον Σεπτέμβριο του 2022 έλαβε χώρα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης εκδήλωση για την παρουσίασή του.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, έχοντας πλέον διαμορφώσει πλήρη εικόνα για τα προβλήματα που υπάρχουν σε όλο το φάσμα που άπτεται της παιδικής προστασίας και της προστασίας των ανηλίκων και υπάγονται στην αρμοδιότητά του, θα συμβάλει με όλα τα μέσα που διαθέτει στην άρση των υφιστάμενων δυσλειτουργιών και στην εισαγωγή του κατάλληλου πλαισίου που θα λειτουργήσει προστατευτικά για τους ανήλικους. Προτεραιότητα του Υπουργείου αποτελεί το νομοσχέδιο που αφορά στην αναμόρφωση των Εταιριών Προστασίας Ανηλίκων, το οποίο πρόκειται να ψηφισθεί εντός του 2023.

Επιπροσθέτως σας γνωρίζουμε ότι το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού που υιοθετήθηκε από τον Εθνικό Μηχανισμό Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (17 Ιουνίου 2021) και αφορά την περίοδο 2021-2023, αποτελεί μία ολοκληρωμένη στρατηγική για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και περιλαμβάνει οριζόντιες δράσεις από τους φορείς που συγκροτούν τον Εθνικό Μηχανισμό, μεταξύ των οποίων και το Υπουργείο Δικαιοσύνης που ανέλαβε κεντρικό ρόλο καθώς η κατοχύρωση των Δικαιωμάτων των Παιδιών και η προστασία της ανηλικότητας αποτελεί αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητά του. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού έρχεται σήμερα ως μια ασπίδα προστασίας, επιχειρώντας να αντιμετωπίσει σειρά ζητημάτων όπως η παιδική φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η απουσία φιλικής προς το παιδί, δικαιοσύνης, η απουσία μέριμνας για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, αλλά ταυτόχρονα και να συμβάλλει στην ενημέρωση και εκπαίδευση των επαγγελματιών από διάφορους κλάδους (νηπιαγωγοί, δάσκαλοι,

ιατροί κ.ά.) που έρχονται σε επαφή με παιδιά θύματα κακοποίησης ή παραμέλησης. Ειδικότερα, οι άξονες υψηλής προτεραιότητας του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι οι ακόλουθοι:

1. Καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και των επιπτώσεών της στα παιδιά.
2. Δικαιοσύνη φιλική προς τα παιδιά.
3. Προστασία των παιδιών στο πλαίσιο των προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών.
4. Διασφάλιση του δικαιώματος των παιδιών στην υγεία.
5. Δικαιώματα των παιδιών στην εκπαίδευση.
6. Προστασία της οικογένειας και των παιδιών στην κοινότητα – αποϊδρυματοποίηση.
7. Οριζόντια δράση για τα δικαιώματα των παιδιών με αναπηρίες.

Η προσπάθειά μας για την περαιτέρω κατοχύρωση των Δικαιωμάτων των Παιδιών συνεχίζεται με την παρακολούθηση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου και την επικαιροποίησή του, όπου αυτό καταστεί απαραίτητο. Σημειώνεται ότι κατά την τελευταία συνεδρίαση του Εθνικού Μηχανισμού Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού αποφασίστηκε ομόφωνα η έναρξη, τον Νοέμβριο του 2022, των διαδικασιών για την εκπόνηση του επόμενου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2024-2027) ενώ ομόφωνα ελήφθη, επίσης, η απόφαση για συμμετοχή εκπροσώπου/ων των παιδιών στη διαδικασία διαβούλευσης για την εκπόνησή του, με τρόπο που θα καθοριστεί σε επόμενες συνεδριάσεις.

Όσον αφορά τις εισαγγελικές παραγγελίες βάσει των οποίων παιδιά οδηγούνται σε νοσηλευτικά ιδρύματα, επισημαίνεται ότι ούτε η μεταφορά των παιδιών στα νοσοκομεία γίνεται χωρίς αιτία ούτε οι εισαγγελικές παραγγελίες δίνονται με μεγάλη ευκολία. Κυρίως δίδονται για να προστατευτούν τα παιδιά καθώς υπάρχουν ενδοοικογενειακές συνθήκες που καθιστούν αναγκαία τη μεταφορά των παιδιών στα νοσοκομεία. Σε κάθε περίπτωση, οι εισαγγελικές παραγγελίες δίδονται με υψηλό αίσθημα ευθύνης θέτοντας ως προτεραιότητα τα ζητήματα που αφορούν στην προστασία των παιδιών, γίνονται δε όλα με τον δέοντα σεβασμό και τη δέουσα προσοχή στην ψυχική υγεία των παιδιών.

Κατά τα λοιπά ζητήματα, αρμόδιοι να σας ενημερώσουν είναι οι συνερωτώμενοι Υπουργοί.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ**

Με εντολή Υπουργού
Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Γραφείου

Γαβριέλα Σαρρή

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...4...
Αριθμός σελίδων συνημμένων:0...
Σύνολο σελίδων: 4